

Den pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag

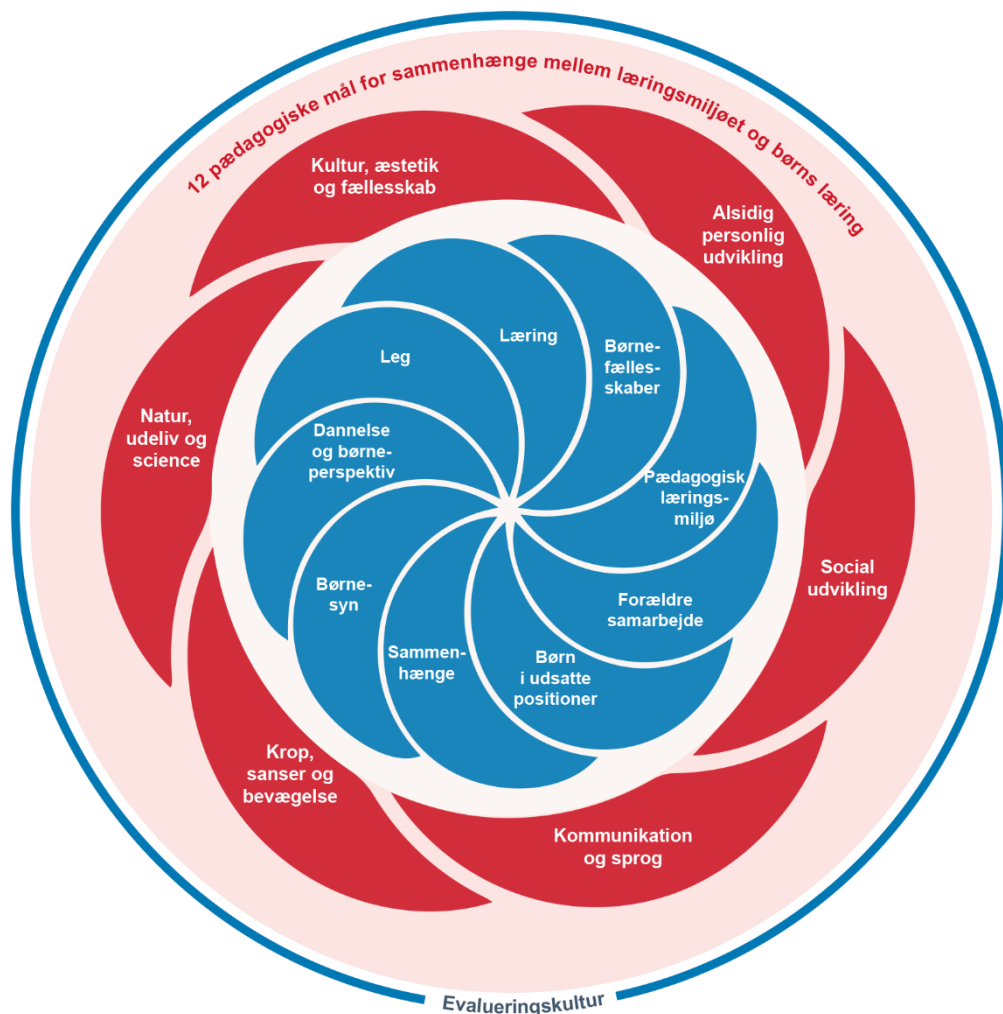
Pædagogisk læreplan for:

Dagtilbud Nordbyernes dagtilbud

Afdeling DII Spiren

Årstal 2024

Den pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbuddene i Aarhus Kommune udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende 12 pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen *[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)*. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Spiren er en integreret institution beliggende i Hjortshøj. Vi er normeret til 14 vuggestuebørn og 40 børnehavebørn. Vi profilerer os på natur, motorik og sang, som vi ser som vigtige elementer i barnets udvikling. Vi arbejder med aldersopdelte grupper, hvor vi har fokus på barnets færdigheder, på det konkrete udviklingstrin. Derudover er vores hus funktionsopdelt, hvor børnene kan lege på tværs af alder. Vi har motorikrum i både vuggestue og børnehave og er i gang med at forny vores uderum, med natur-science område og musik & drama scene. Vi har tilknyttet en motorikvejleder og en sprogvejleder, som er med til at understøtte vores arbejde med børnenes udvikling og trivsel.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

-
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
 - **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

1. Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

I Spiren møder vi børnene i øjenhøjde. Vi møder børnene med anerkendelse og med viden om, at børnene er individuelle og unikke. Vi møder dem i nærmeste udviklingszone (NUZO) og tilpasser udfordringer hertil. Vi arbejder med en struktur, hvor alle børn er en del af en lille gruppe, hvor barnets zone for nærmeste udvikling afdækkes. Alle børn er en del af en gruppe og har en oplevelse af at høre til. De voksne omkring børnene guider, deltager i leg og er rollemodeller for barnet. Vi understøtter, at alle børn er en del af et socialt fællesskab og deltager i gode legerelationer. Vi etablerer og fordeler børnene i legegrupper for de børn, der har brug for noget særligt. Alle medarbejdere i Spiren forstår og ser vigtigheden i, at alle børn føler sig holdt af gennem en professionel omsorgsfuld relation.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

Vi tror på, at alle børn gør det bedste, de kan, og at der altid er en hensigt og et motiv med og for deres handlinger. Det betyder, at de voksne omkring barnet skal være opsøgende og undersøgende på disse perspektiver. Dette gøres bedst ved at følge børnenes initiativer og ved at være nysgerrig sammen med børnene. I de vokseninitierede lege og aktiviteter skal børneperspektivet sikres ved, at de voksne er nysgerrige og undersøgende på børnenes perspektiver. Børnene skal motiveres til at lære at lære. Vi griber børnenes initiativer i hverdagen og skaber rum for børnenes frie leg, hvor de kan eksperimentere og selv få lov til at bestemme. For eksempel til samling, hvor børnene opfordres til at byde ind og vente på tur. De inviteres ind, hvis de er lidt tilbageholdende, og de voksne skaber en tryk ramme, hvor børnene opfordres til at deltage.

Eksempler på, hvordan og hvor personalet arbejder med børnenes dannelse:

- Vente på tur til samling
- Sende vand videre ved spisning
- Hjælpe hinanden i garderoben
- Lytte til hinanden. Sætte sig i hinandens sted
- I garderoben og på badeværelset trænes børnenes selvhjulpenhed, så deres oplevelse af at mestre eget liv styrkes
- God bordskik
- Børnene opfordres til at passe på tingene og hjælpe med at rydde op sammen
- På ture ud af huset og i nye sammenhænge trænes opførsel i det offentlige rum

Børnenes robusthed trænes i de sammenhænge, hvor det naturligt opstår. Der, hvor børnene bøvler med overtøj, bliver afvist af kammerater og hvor konflikter opstår. Her guides børnene af voksne, der forstår og lader børnene medtænke løsninger og strategier og som rummer den frustration, der naturligt opstår hos barnet. Børnene opnår på denne måde at mestre og komme igennem disse situationer med en styrkelse af deres robusthed. I Spiren forstår og ser vi vigtigheden i, at alle børn føler sig holdt af gennem en professionel omsorgsfuld relation.

Leg og børnefællesskaber.

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i Spiren skal føle sig, som en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn.

Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Hvordan er den pædagogiske praksis, der er hos os, og som understøtter udviklingen af både børnefællesskaber og det sociale rum, hvor det enkelte barn lærer og udvikler sig?

I leg veksles mellem vokseninitierede lege, aktiviteter og børne initierede lege. De voksnes rolle i de vokseninitierede lege er både at fastholde og udvikle på legene. Ved at skabe foranderlighed og nye tiltag i legene og læringsmiljøerne pirres børnenes nysgerrighed, og det kan være med til at udvide børnenes læring, udvikling og leg. De voksne kan samtidig i disse lege eksperimentere med børnenes nye roller og positioner i fællesskaberne og skabe rammer for nye legerelationer. De voksne omkring børnene er ansvarlige for, at der arbejdes med børnenes nærmeste udviklingszone, og at børn, der har behov for guidning, får den. De voksne omkring børnene sætter deres forskellighed i spil som en ressource i forhold til at fastholde og udvikle børnefællesskaberne. Her er også en opmærksomhed på den individuelle forpligtelse i fællesskabet samtidig med, at der tages højde for de individuelle hensyn.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

For at skabe sammenhæng i læreplanstemaerne er det nødvendigt at gå fra at fokusere på aktivitetstænkning til at tænke læreplanstemaerne mere som en del af en helhed. I alle afdelinger arbejdes der med temaer, hvor der tilbydes forskellige læringsmiljøer, der understøtter målene for læreplanstemaerne.

Legen er central, og der arbejdes med at slippe legen fri. Her kan børnenes initiativer opfanges og udvikles af de voksne. Læringsmiljøerne tager udgangspunkt i de rammer, der er i afdelingerne, og det er her vigtigt, at de er foranderlige, så det gøres muligt at synliggøre de forskellige pædagogiske intentioner, der er til stede. Læreplanstemaerne tænkes ind i alle de dagligdags rutiner, vi i forvejen har. Der findes mange ressourcer i dagtilbuddet, og ved at udnytte hinandens kompetencer på tværs af afdelingerne, kan vi hente inspiration.

For at følge børnenes udbytte af vores arbejde er vi nødt til at øve os på at blive mere systematiske omkring indsamling af data. Vi skal også øve os i at opstille indikatorer og mål, der er nemme at måle på, når temaerne evalueres. Vi vil understøtte, at børn eksperimenterer. Vi vil lade børnene øve sig for at mestre. Dette for at gøre børnene bevidste om deres egen zone for nærmeste udvikling og opfordre dem til udvikling der, hvor de er, og i det, de gør.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejde med forældre om børns læring

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde/forældrerådsarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem om det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, med afsæt i den enkelte families behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Hvordan faciliteres og rammesættes forældresamarbejdet, både formelt og i hverdagen, så der samarbejdes om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem, baseret på den enkelte families behov? Hvordan inddrager og involverer vi alle aktivt som ressourcer for deres børns trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vores forståelse af forældresamarbejde handler om et åbent og tillidsfuldt samarbejde. For at vi bedst kan understøtte barnets, trivsel, udvikling, læring og dannelse vil vi arbejde ud fra den grundholdning om, at vi alle bidrager med vigtig viden ind til et samlet syn på barnet. Vi opfordrer forældre til at komme med deres undren og berigende kommentarer på, hvad de ser i hverdagen, for at kunne udvikle, gå i dialog eller reflektere sammen.

Forældrene er dem, der kender deres børn bedst, og den viden skal inddrages for at understøtte barnet bedst muligt i hverdagen. Samtidig kan personalets viden om barnet i institutions sammenhæng være gavnlige for forældrene at kende til. Der kan også være brug for at personalet bidrager med viden om børn generelt med inddragelse af deres faglighed.

Vi arbejder i Spiren med statusudviklings materialet og med udgangspunkt i dette afholdes der samtaler med forældrene. Der er samtaler ved overgang fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole. Der holdes i velkomstsamler og 3 måneders samtaler, hvor der tages udgangspunkt i sus-materialet, det er også her der afstemmes forventninger og drøftes hvordan barnets trivsel kan understøttes. Der er også altid mulighed for at afholde trivselssamtaler, hvis enten forældre eller personale oplever brug herfor.

I Spiren foregår der megen kommunikation vedrørende børnene i afhentnings- og afleveringssituationerne. Disse foregår ofte som "garderobesnak" og kan udmunde i, at der aftales et bedre tidspunkt for samtale. Vi er opmærksomme på at vi ikke taler "hen over barnet", når vi aflevere observationer, hvor der er brug for yderligere samarbejde. Her kan forældrene ringes op, eller aflevers et ønske om en samtale på et andet tidspunkt.

Vi bruger Aula til at kommunikere generelle ting ud til forældrene både gennem opslag og personlige beskeder. Aula bruges også til pædagogisk dokumentation, hvor børnenes hverdag kan ses i billeder og ved små historier.

I Spiren arrangeres forældrearrangementer og oplæg, der kan være med til dels, at forældrene får øget kendskab til hinanden, men også bliver klogere på forskellige emner som f. eks mobning, børn sprogtilegnelse, børns seksualitet, motorik, robusthed og meget mere. Det giver større kendskab og åbner op for flere muligheder for samarbejdet.

I bestyrelse og forældreråd har vi løbende emner på dagsordenen, der kan belyse hverdagen set fra dels et forældreperspektiv og et pædagogisk perspektiv. Vi holder forældrerådsmøder sammen på tværs af afdelinger eller holder forældrerådsmøder adskilt, men i samme hus. Bestyrelsesmødet er så i umiddelbar forlængelse heraf for at skabe den gode sammenhæng mellem råd og bestyrelse.

Praksiseksempel:

Vi så filmen, der er udarbejdet til forældrene, om den styrkede lærerplan. Derefter dykkede vi ned i et af punkterne, der handlede om dannelse og børneperspektiv. Her blev der stillet følgende spørgsmål:

- hvad forstår vi ved børnenes eget perspektiv og deres ret til medbestemmelse?
- hvordan arbejder vi konkret med at få børnenes stemme frem?
- hvordan får vi konkret anvendt børnenes perspektiver i vores pædagogiske læringsmiljøer?

Det gav følgende svar fra forældrerådet:

- at børnene har indflydelse på dagens aktiviteter
- at børnene har mulighed for at opholde sig i forskellige rum, hvor de kan lege sammen, eller alene.
- at børnene bliver stillet overfor reelle valg og ikke bliver spurgt "har du lyst til", og det så er noget barnet ikke har mulighed for at få indflydelse på alligevel.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for med tidlig, rettidig indsats at identificere børn med behov for en særlig opmærksomhed. Samtidig skal der arbejdes med rummelige fællesskaber, hvor alle børn har en naturlig plads. Børn i udsatte positioner skal støttes, så de både udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab og efter behov også i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at udsatte børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for dem. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er betydningsfuld for alle børn, men i særlig grad for børn i udsatte positioner.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, og hvordan udvikler vi rummelige fællesskaber, som alle børn oplever at være en betydningsfuld del af?

I Spiren arbejder vi med at understøtte børnegruppen til at se forskellighed som en styrke og en ressource. Vi opmuntrer børnene til at vise omsorg for hinanden i dagligdagen, og som voksne omkring børnene hjælper vi med at rette opmærksomheden hen på, hvad det vil sige at være en god ven. Vi arbejder med en anerkendende tilgang, hvilket betyder, at alle børn ses, høres og har værdi i sig selv.

Vi har i alle afdelinger fokus på at alle børn er en del af fællesskabet i de fælles aktiviteter, der er som samling, børnemøder og legegrupper. Samtidig bliver børnene delt ind i mindre grupper i løbet af ugen for på den måde at målrette det pædagogiske arbejde til lige netop det, børnegruppen har brug for. Vi har fokus på tidlig indsats i tilfælde af, at der er børn, der kan være i en udsat position i kortere eller længere tid og i forskellige grad. I disse tilfælde arbejder vi tæt sammen med forældrene om at få etableret en handleplan, da flere syn på barnet giver større kendskab til barnets udfordringer og åbner op for flere muligheder og perspektiver. Vi arbejder med at skabe struktur for barnet, så deltagelse i fællesskabet bedre bliver muligt og har et struktureret dokumentationsarbejde i forhold til at kunne arbejde målrettet med mål opstillet i handleplanen. Andre tiltag kunne være at opstille piktogrammer, afskærmning og pauser, hvor der kan begrænses stimuli og skabes ro for barnet.

I vores pædagogiske læringsmiljøer er der en fleksibilitet i forhold til at kunne møde børnene i NUZO og for, at vi ser børnenes ressourcer. Der skal ofte små justeringer til for at alle børn har mulighed for deltagelse og den voksne har ansvaret for, at det kan ske.

Vi ser det som forudsætning for det gode pædagogiske arbejde, at der arbejdes på en tæt voksen/barn relation. I den gode relation kan der udvikles og støttes til gavn for barnet.

Ved bekymring for et barns udvikling, trivsel, læring og dannelse er vi forpligtet til at handle. Vi bruger trivselsmøder til sparring og udarbejder handleplaner for arbejdet med mål for barnet. Vi samarbejder med PPR, Tale-høre konsulent, og mange andre fagpersoner, der kan hjælpe barnet og familien. Samt inddrager forældrene meget tidligt for at udvide perspektiverne på barnet. Det er af stor vigtighed at de ting der fungerer godt hjemme overføres til afdelingen og omvendt. Forældrene kan evt. også opfordres til at lave legeaftaler som det pædagogiske personale ser er særligt udviklende for barnet.

Vi inddrager de ressourcer, som vi har i dagtilbuddet i form af sprogvejleder og motorikvejleder alt efter barnets udfordringer og behov.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. I børnenes sidste år i dagtilbud etableres pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Hvordan er sammenhængen mellem skole og dagtilbud, og hvordan er der i børnenes sidste år i dagtilbuddet etableret et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnenes dannelsesparathed og skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Vi har i samarbejde med de andre afdelinger i Hjortshøj et tilbud, der hedder "børneklubben". Fra 1. april starter dagtilbuddets børneklub. Børneklubben består af de kommende skolebørn fra alle 3 daginstitutionsaftdelinger og den selvejende institution Kernehuset. Børn, der ikke er i dagtilbuddet, men er skolestartere bliver inviteret til at deltage. Børneklubben går ud på, at man skridt for skridt danner relationer på tværs af den samlede børnegruppe. Sammen med skolen arrangeres der besøg på skolen til "læsemakkerdag", hvor de kommende skolebørn inviteres på skolen. Her læser deres kommende kontaktskolebarnsmakker op for dem og viser rundt på skolen. Derudover inviterer indskolingspædagogerne til båndag. Der har også været "praktik i klassen", hvor man som personale fra børnehaverne kan komme i "praktik" for at se, hvordan undervisning og tilrettelæggelse foregår i 0. klasse. Dette kan give et større billede af, hvad vores børn møder, når de starter i skole.

Vi laver et individuelt overleveringsarbejde til skolen for hvert barn for at imødekomme en harmonisk klassesdannelse. Derudover har vi møder omkring børn, der har behov for en særlig indsats eller opmærksomhed.

Vi samarbejder med skolen om at aflevere viden om børnene og udvikle børnenes skolefærdigheder (eks. at kunne række hånden op, når man vil sige noget, vente på tur, lytte når et andet barn taler osv.) Vi ser vigtigheden af at udvikle børnenes sociale færdigheder og hjælper med at kunne være en del af et fællesskab med respekt for andre. Samtidig opstiller vi læringsmiljøer, som muliggør at alle børn har mulighed for at deltage i fællesskabet. Vi arbejder med tydelig italesættelse af "at øve sig", som grundlag for udvikling og læring, og at det er ok, det er svært. Vi opmuntrer til at blive ved selvom det er svært.

Efter skolestart typisk i oktober etableres et møde mellem 0. årgangs voksne og de pædagogiske ledere fra børnehaverne. På dette møde drøftes børnenes parathed i forhold til bedre planlægning af førskolearbejdet og børneklubben. Her aftales der også særlige fokus for næste års førskolearbejde med udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe. Der aftales helt konkret sange og lege, som kan fungere som det genkendelige i skolestarten. Samtidig beskrives den kommende årgang kort i forhold til særlige opmærksomheder. Samarbejdet med indskolingen på Virupskolen baseres på et årshjul, hvor alle aktiviteter skrives ind i. Klassesdannelse sker i et samarbejde mellem Virupskolen og børnehaverne

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Spiren arbejdes der på tværs af afdelingerne i Hjortshøj og med lokalsamfundets mange interessenter. Vi samarbejder med lokalcenter, sportsklub, spejderne, kirken og med det økologiske andelssamfund i Hjortshøj og Vimby, som er et botilbud til voksne med handicap. Området byder på muligheder for ture til frugtplantage, dyrehold, skov og bækken. Nordbyernes afdelinger i Hjortshøj deltager i et arrangement som hedder ”Hjortshøjånden”, hvor alle foreninger præsenterer sig for borgerne i byen. Alle forældre til børn i vores afdelinger er meget engagerede både i samarbejdet med os som dagtilbud, såvel som i det samfund de bor i, derfor er det helt naturligt en del af arbejdet både i forældreråd og bestyrelse at udvikle og komme med ideer til udbygning af samarbejdet. Sammen med skolen, klubben, den selvejende institution Kernehuset og lokalcenteret har vi et samarbejde som vi kalder 0-100 års universet. Dette samarbejde er baseret på et årshjul med faste aktiviteter, hvor børn i alle aldre og de ældre mødes og laver noget sammen. Hvert år til Spirens fødselsdag går alle Spirens børn i optog igennem byen mod lokalcentret, hvor vi synger for og med de ældre.

I samarbejdet med lokalsamfundet, har vi også vores Hjortshøjband, som er et 0-løb hvor man føres rundt til institutionerne i Hjortshøj, hvor frivilligheden i lokalsamfundet er i fokus. Der er sat pæle op hvor QR-koderne på de forskellige stop på ruten fortæller en fortælling om, hvordan frivillighed ”ser” ud i Hjortshøj. Der er desuden opsat klippetænger på stolperne (kendt fra orienteringsløb) så det er muligt for af institutioner, skole og byens borgere at gå turen med det formål at samle klip og blive klogere på hvordan frivilligheden i Hjortshøj. Disse QR-koder kan lånes af alle borgere til forskellige arrangementer i lokalområdet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Spiren arbejdes der med fleksibilitet i vores fysiske rammer både ude og inde. Vi indretter læringsmiljøer ude og ind efter børnegruppen og efter tematisk fokus. I

planlægningen af arbejdet med den styrkede pædagogiske lærerplan, veksles der mellem forskellige aktiviteter og udfoldelsesmuligheder, så der er mulighed for læring igennem udforskning og udfoldelse. Vi er samtidig opmærksomme på, hvordan børnene udnytter det fysiske læringsmiljø og legemiljøernes fleksibilitet for hele tiden at kunne justere.

Der har løbende været et stort fokus på, hvordan vores fysiske rammer kan understøtte det pædagogiske arbejde med børnene og læreplanstemaerne. I den forbindelse vil Spiren i løbet af den første del af 2024 få bygget et natur og Science område og en Drama og musik scene.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg,

tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når der i Spiren arbejdes med barnets alsidige personlige udvikling, er der fokus på det hele barn. Forudsætningen for at kunne udvikle sig optimalt er, at der er en overordnet struktur, rammer og kontinuitet i hverdagen. Samtidig kræver det at alle børn har tæt kontakt til de voksne i afdelingen, som møder børnene med omsorg og udviser nærvær og forståelse for barnet. En forudsætning for udvikling er at der er voksne der har kendskab til barnets nærmeste udviklingszone. Dette sikres ved, at der arbejdes med primære voksne, som kender børnene særlig godt, og som har det overordnede ansvar for barnets udvikling.

De voksne tilrettelægger aktiviteter, der udfordrer de enkelte børn, sætter dem sammen i nye grupper og giver dem mulighed for at prøve sig selv af i andre sammenhænge. Samtidig faciliteres rammer, hvor der er mulighed for at børnene bøvler og får lov til at øve sig i det der er svært. Der trænes turtagning fra vuggestuealderen og det at lytte til, hvad andre siger og sætte ord og følelser på egne og andres handlinger. Praksiseksempel:

Ulrik sidder i sit rum i garderoben og er ked af det. Bente henter ham ind, og de sidder sammen med de andre børn ved frokostbordet. Bente ær ham på ryggen og snakker med ham om dét at være ked af det. Ulrik får det tilsyneladende okay. Efter noget tid begynder Ulrik umotiveret at lave høje lyde og er påståelig om en episode fra dagen før. Alle omkring ham siger, at Ulrik ikke har ret, så han skriger 'Neeeeej'.

Bente: 'Ulrik, det er lige nu, du skal trykke på pyt-knappen', hvilket Ulrik forsøger, men han har tårer i øjnene. Det går lidt i sig selv, og mens der spises, fjoller han.

Da måltidet er ovre, siger Bente: 'Jeg tror, vi to skal snakke lidt sammen', og de to går væk fra de andre.

Bente: 'Jeg tror, at du inderst inde faktisk er rigtig ked af det, og så kommer du til at drille og råbe højt'

Ulrik: 'Jamen, de andre gider ikke lege med mig, og de siger, at jeg ikke må lege med Torben. Og Torben siger også selv, at de andre skal sige det til mig' (Torben er øverst i hierarkiet i gruppen af kommende skolebørn)

Bente: 'Ser du op til Torben, og vil du gerne lege med ham?' Jeg tror faktisk, at Torben er lidt bange for dig, for du har jo slået ham.'

Ulrik: 'Det er, fordi jeg ikke må være med'

B: *'Det er selvfølgelig heller ikke så smart. Men ved du hvad – nu går jeg ned og henter Torben, og så kan vi snakke med ham også.'*

Sammen med Torben har de en snak om det med at slå, når man bliver kede af det, og at holde nogen ude, når man ikke vil lege med dem, og om hvordan man kan sige 'Ikke lige nu, men vi kan godt lege senere', så den der får afslaget, kan holde det ud.

Det aftales, at de to får lov at lege indenfor, mens de andre børn er på legepladsen.

2. Børnene får tro på egen evner og bøvler.

Temaet alsidig personlig udvikling er i særlig grad læring over hele dagen. Vi ser alle hverdagssituationer som mulige læringsrum for personlig udvikling. Vi er gået fra indlæring til læring, hvor børnenes motivation, kompetencer og drivkraft er i fokus. Legen er altafgørende for, at børnene kan afprøve sig selv og danne erfaringer og der er mulighed for i legen at kunne bruge kroppen og få kropslige erfaringer.

Børnenes udvikling følges gennem dataindsamling og refleksion med kolleger og forældre. Vi benytter i alle afdelinger Kolbs læringscirkel som metode.

Forældrenes perspektiv på børnene er særlig vigtigt for, at barnet understøttes bedst muligt. Derfor er vores samarbejde og dialog med forældrene essentielt.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når vi i Spiren arbejder med temaet, er der fokus på at skabe små fællesskaber i det store. Alle børn er en del af en gruppe og der tages i rammesætningen udgangspunkt i barnets ressourcer og forudsætninger.

Vi har fokus på børnenes initiativer og griber dem og på den frie leg.

Forudsætningen for god trivsel og social udvikling er, at børnene har en nær og tryk relation til de voksne, som kan hjælpe med at oversætte de andre børns handlinger i legen og sætte ord på børnenes intentioner i legen, hvis de kan være utydelige. Dette kræver voksne, der er deltagende i legen og som kan vise vejen og hjælpe børnene med at få gode legestrategier, så det bliver muligt at etablere og fastholde venskaber. Børnene guides og stilladseres, så de har mulighed for at deltage i legen. Under samling tales der om hvad man hver især er gode til og hvad man øver sig på, og får således øje på forskelligheder og forskellige øvebaner.

Udvikling af sociale kompetencer sker i samspil med andre, så de voksne er opmærksomme på, at alle børn er en del af et fællesskab, der kan understøtte denne udvikling. Der etableres fælles oplevelser, som der kan bygges videre på i den frie leg og i de planlagte aktiviteter. Samtidig etableres legegrupper, som forældrene også kan understøtte ved at invitere gruppen hjem og lege.

Praksiseksempel:

Vi hjælper med at sætte ord på, når børnene gerne vil lege sammen. "må jeg være med" kan være en af hjælpesætningerne og så guider vi gerne børnene ind og ud af legen ved at "oversætte" deres lege for hinanden. Bl.a. når noget legetøj er optaget i legen, og der så skal ventes på tur.

Eksempel:

Walter havde leget med en bil, men var gået i gang med noget andet. Karoline kommer og tager bilen for at lege med den. Walter bliver ked af det og prøver at tage den tilbage, mens han siger "min". En voksen hjælper ved at sige til Walter, at nu er bilen optaget, men at han kan spørge om han må få den når Karoline er færdig. Walter får det sagt det til Karoline med hjælp fra en voksen og 3 minutter efter siger Karoline, at hun er færdig og giver bilen til Walter. Walter bliver rigtig glad og giver Karoline en stor krammer. Bagefter triller han bilen hen til Karoline og smiler. Karoline kører den tilbage, og de har nu gang i en leg. De sidder længe efterfølgende og leger sammen med bilen.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Spiren arbejdes der med at indrette læringsmiljøer, der understøtter børnenes sprogtiltagelse. Personale er undervist i børns tidlige sprog og kender og anvender de sproglige strategier, der bedst understøtter børn sprogdudvikling. I vores læringsmiljøer er der både tal, bogstaver og former, der giver børnene mulighed for at eksperimentere og som pirrer deres nysgerrighed. Lige fra børnene er helt små benyttes sproget aktivt til at sætte ord på de helt små børns handlinger og følelser. Børnene bliver mødt af nærværende voksne, der kan aflæse og reagere relevant på de nonverbale signaler børnene udsender. Dette gøres i dagligdagssituationer og når børnene leger. Personalet arbejder også med at spejle børnenes følelser og sætte ord på dem. I Spiren arbejdes der med sprogstimulering både i det daglige, og der hvor der er brug for en ekstra sprogindsats. Her dannes der sproggrupper, hvor der arbejdes i dybden med sproget. Samtidig har vi en sprogvejleder i dagtilbuddet, der særligt har fokus på afdelingernes sproglige læringsmiljøer og som kan give sparring på at forbedre dem.

Vi arbejder tematisk med særlige fokusord, som der kan bygges videre på hjemme og tales om ved middagsbordet. Der arbejdes med rim og remser, sange og sangkufferter med forskellige temaer, samt med sprogkalender. Vi arbejder med at dialoger med børnene er på mange turtagninger og opfordrer børnene til at kommunikere. Vi er opmærksomme på, at nogle børn har længere latenstid end andre, så vi venter på barnets respons inden vi går videre. Vi opfanger børnenes initiativ og bygger dialogen op om dem. Vi møder børnene anerkendende, lyttende og sørger for at have øjenkontakt med børnene i dialogen.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Spiren arbejdes der meget fokuseret med dette tema. Vi har i dagtilbuddet en uddannet motorikvejleder. Vores motorikvejleder kommer på skift rundt i afdelingerne med inspiration eller handlingerne omkring konkrete børn. Der

udarbejdes en test, som danner grundlag for en handleplan, der både involverer hjem og afdeling.

Vi har fokus på, at de voksne også skal være i gang med at bruge krop og sanser, da krop imiterer krop. I tiden vi lever i, bevæger børn sig ikke så meget, så vi motiverer børnene til at bruge deres krop både i bevægelse og i ro. Vi indlægger mange gentagelser, så børnene får lov til at øve sig og signalerer, at der er tid nok.

Vi følger børnenes motoriske udvikling tæt og er i dialog med forældrene om den. her aftales også særlige indsatser, hvis der er behov for det.

De fysiske læringsmiljøer skal både kunne indrettes til bevægelse og ro og være foranderlige i forhold til, hvad børnegruppen har brug for og skabe gode betingelser for, at alle børns udvikling mødes i nærmeste udviklingszone. Hvis vi er bekymret for et barn, kobles vores motorik vejleder på, som tilrettelægger et længere forløb for det enkelte barn. Forældrene rådgives også i forhold til, hvordan de kan støtte op derhjemme. Vi er opmærksomme på at opstille grovmotoriske, finmotoriske og sansemotoriske læringsmiljøer, så alle børn har mulighed for at udvikle kompetencer indenfor alle områder. Der justeres i læringsmiljøerne alt efter børnenes alder og formåen.

Børnene skal have mulighed for at udfordre sig selv og vi kan som voksne guide og opmuntre dem til at øve sig. Dette være sig både i lege, strukturerede forløb og i de temaer, der arbejdes med i afdelingen hen over året. Vi er også bevidste om, hvad dagligdagssituationer kan som garderoben, toiletbesøg, samling, kravle op og ned ad stole og i spisningen.

Praksiseksempel:

Vi var på efterårstur i skoven med stuens børnehavebørn i alderen 3-5 år. Vi skulle rappelle ned af skovens stejleste skrænt, og klatre op igen. Her var kropslige udfordringer for alle, nogle rutsjede ned af skrænten og eksperimenterede med forskellige måder at komme op og ned på, andre brugte rebet som hjælp, og enkelte skulle motiveres og guides af en voksen. Alle på stuen udfordrede deres personlige grænser og fik en oplevelse af at lykkes.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Spiren arbejder vi med temaet ved at tage udgangspunkt i vores nærmiljø og i børnenes optagetheder. Vi har i lokalområdet et bredt udsnit af naturen, der kan udforskes og inddrages i det pædagogiske arbejde med børnene. Det være sig skov, å, dyrehold i andelssamfundet og i frugtplantagen. Vi går på opdagelse i alt slags vejr og på alle årstider både på legepladsen og i området. Vi bruger også udsnit af naturen som kan bringes ind såsom ormetank og insekthoteller. Vi går på opdagelse med forstørrelsesglas og undersøger det, vi møder på vejen. Vi bruger madlavning og madkendskab til at udvide børnenes viden om, hvor tingene kommer fra, og hvad de kan bruges til.

Vi behandler naturen med respekt og samler skrald i naturen samt er bevidste om, at vi ikke selv sviner på ture osv. Vi passer på vores natur på planter og dyr. Samtidig er vi optaget af at lave hjemmelavede rekvisitter, så børnene får en oplevelse af, at noget kan genbruges og benyttes i andre sammenhænge.

Vi prioriterer at dele børnene op i mindre grupper, så der er plads til fordybelse og undren, og vi laver eksperimenter med forskellige materialer, dyr og planter.

Vi inddrager forældrene i forsøgende og opfordrer til, at de byder ind med materialer hjemmefra, eller hvis de har særlige evner indenfor temaet.

Der eksperimenteres og tales om geometriske former, størrelsesforhold og ved bagning inddrage måleenheder og aflæse en bagevægt. Børnene inddrages i at

tælle børn og inddrages i "hvor mange mangler?" "hvor mange har vi brug for at alle kan få?" osv.

Der tages også udgangspunkt i kroppen i forhold til højde, drøjde, antal og alder. Praksiseksempel:

En medarbejder medbringer et dødt egern på arbejde. En pædagog undersøger og fortæller om dyret, og børnene stiller spørgsmål til det og mærke på pels, hale osv.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når der i Spiren arbejdes med temaet, tages der udgangspunkt i både kulturelle traditioner og højtider. Vi følger årstidernes skiften og inddrager naturligt det, der er givet her. Det være sig høst, forårets spirer og efterårets mange farver. I naturen findes mange oplagte materialer, som vi sammen med børnene er nysgerrige på.

Vi tager udgangspunkt i børnenes egen kultur og nysgerrighed og inddrager de forskellige familieformer der er. Vi benytter vores nærområde som består af mange fællesskaber, som vi frit kan benytte.

Vi arbejder med mangfoldighed, både sprogligt, kulturelt og i familierne. Vi gør det ved at italesætte forskellighed som en ressource og ved at være nysgerrige på børnenes liv. Børnene har mad med hjemmefra. Børnene oplever på den måde mange forskellige madkulturer. Forældrene kommer fra mange forskellige lande. Dette snakker vi om, og er nysgerrige på forældrenes baggrund.

I de aktiviteter, der tilrettelægges inden for temaet, er der fokus på børnenes optagetheder og perspektiver. De voksne rammer aktiviteten, stiller sig til rådighed og giver børnene redskaber til deres leg. Vi tilpasser aktiviteterne til børnenes udviklingsniveau og alder. Der inddrages materialer fra f.eks. legepladsen til andre ting.

I praksis benyttes bål og bålmad, sang, musik, teater, hvor der eksperimenteres med forskellige roller, hatteteater, samlingsstunder, udklædning, ansigtsmaling, og i afdelingernes indretning tages børneperspektivet.

Evalueringsskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal dokumenteres i skabelonen *Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan* og skal offentliggøres på afdelingens hjemmeside.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan her med fordel beskrive, hvilke elementer fra jeres arbejde med Stærkere Læringsfællesskaber som I særlig anvender. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

For at refleksion over egen og andres praksis samt en god feedbackkultur kan etableres og blive en naturlig del af hverdagen kræver det, at vi får opstillet øvebaner, hvor det bliver naturligt med refleksionen. Dette gøres i Spiren med afsæt i PDE- modellen, hvor vi udfylder og evaluerer på modellerne i de møder, vi i forvejen har.

Vi har arbejdet med Børns tidlige sprog, hvor der med afsæt i data (video) reflekteres over praksis. Vi har samtidig arbejdet med reflekterende dialoger, hvor der med afsæt i data reflekteres over en given udfordring eller et udviklingsområde. Metoden, vi har brugt, er KOLB's læringscirkel. Der skal ved at bruge en kendt metode skabes tryghed i dialogerne. Disse øvebaner kan brede sig i hverdagen ved, at antagelser mødes med "Hvad bygger du det på"; så er fundamentet for en god feedback skabt.

Den pædagogiske læreplan er også afsæt for en fælles refleksion over vores læringsmiljøer, hvor de 12 pædagogiske mål for læreplanstemaerne sammenholdes med børnenes udbytte af læringsmiljøerne. Når børnenes udbytte skal dokumenteres, kan der benyttes mange forskellige slags data. Vi bruger praksisfortællinger, video, børneinterview og ved at følge børnenes spor. Samtidig er det vigtigt, at vi er tydelige og konkrete på mål for det pædagogiske arbejde, samt hvilke tegn, vi vil se på, når vi skal evaluere pædagogiske forløb og temaer.

En god feedbackkultur er afhængig af en tydelig målsætning, som er formuleret på skrift. Når vi skal styrke feedbackkulturen, er det til en start vigtigt, at vi ikke alle er konstant på øvebane, som alle må mene noget om. Vi skal øve os i at lave konkrete

pædagogiske mål, som vi formulerer til vores kolleger, og som de forpligter sig på at give feedback på. En del af vores dokumentation og refleksionspraksis skal være med udgangspunkt i helt konkrete handlemaal for børnene.

Evaluering

Ud over at etablere en evalueringskultur i Spiren er dagtilbudslederen også ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål for de seks læreplanstemaer og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Evalueringen baseres på den indsamlede dokumentation, herunder den løbende pædagogiske dokumentation og de systematiske refleksioner, der foregår i det enkelte læringsfælleskab blandt ledere og pædagogisk personale.

Hvordan vil vi evaluere sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring med henblik på udvikling og kvalificering af dagtilbuddets praksis?

I Spiren vil vi have fokus på at evaluering af læreplanen er i sammenhæng med evalueringskulturen i afdelingerne. Der er dermed en løbende proces, hvor der opsamles data på baggrund af Sus-samtaler, evaluering af læringsmiljøerne i dagtilbuddets afdelinger og med baggrund i de tilbagemeldinger forældre og børn giver os.

Ledelsen laver nedslag en gang årligt sammen med bestyrelsen i SUS-materialet for at opsamle data om der er læringsmiljøer, der skal særligt fokus på.

I Spiren benyttes Kolb's læringscirkel til systematisk at reflektere og evaluere praksis løbende.

I den pædagogiske praksis arbejdes der med udgangspunkt i læringsmålene for de 6 læreplanstemaer og indikatorer på kvalitet i praksis opsamles og bruges til at udvikle på organiseringen og kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

29

Der fastsættes i Nordbyernes dagtilbud, fælles personalemøder 2 gange om året, hvor videndeling på tværs af afdelinger kan finde sted, og hvor der kan aftales, hvilke handlinger der skal justeres for at forbedre vores læringsmiljøer i alle afdelinger.

Vi vil det kommende år arbejde mere målrettet med evaluering af den daglige praksis og af de opstillede læringsmiljøer. Her vil der arbejdes med udgangspunkt i Kolb's læringcirkel.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at understøtte jeres skriftlige arbejde med den pædagogiske læreplan.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til den skriftlige pædagogiske læreplan.

Skabelonen understøtter jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Den skriftlige pædagogiske læreplan skal give jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø i jeres afdeling i forhold til jeres aktuelle børnegruppe.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold, 2018*. Det er hensigten, at I bruger publikationen, når I arbejder med skabelonen.

I kan desuden bruge vejledningen til arbejdet med *De 12 pædagogiske mål*

Vær opmærksom på:

- Formålet med den pædagogiske læreplan er at sikre den lokale kvalitetsudvikling, hvor pædagogisk praksis løbende justeres med udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe og deres behov
- Den pædagogiske læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som er retningsgivende og som bruges aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis. Den pædagogiske læreplan skal løbende justeres i takt med at I udvikler kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer med afsæt i jeres evalueringer.

